

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद दुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री वासुदेव खनाल
फैसला
२०७९/०८० सालको निर्णय नं. ४४०
पुनरावेदन नं. ०७७-RB-००३६
पुनरावेदन दर्ता मिति:-२०७७।०४।२२
मुद्दा:- आयकर (आ.व. २०७४/०७५) ।

श्री शिवशक्ति केमोप्लाष्ट प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं. ३०१३४२३४०) को तर्फबाट अधिकार प्राप्त संचालक राहुल कुमार अग्रवाल..... १	} पुनरावेदक
<u>विरुद्ध</u>	
श्री ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर..... १	} प्रत्यर्थी
श्री आन्तारिक राजस्व विभाग, काठमाडौं..... १	

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी
शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर
शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी:- प्रमुख कर प्रशासक श्री धनिराम शर्मा
शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०७६।०३।३०
प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी
निर्णय गर्ने कार्यालय:- आन्तरिक राजस्व विभाग
निर्णय गर्ने पदाधिकारी:- महानिर्देशक श्री बिनोद बहादुर कुँवर
निर्णय मिति:- २०७६।१२।०७

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट:- विद्वान अधिवक्ता श्री सिताराम अग्रवाल

प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट:- विद्वान सहायक-न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकर

अवलम्बित नजीर: *

ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरका प्रमुख कर प्रशासक श्री धनिराम शर्माबाट मिति २०७६।०३।३० मा भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश तथा सोही आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम पर्न आएको पुनरावेदन यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छ:-

तथ्य खण्ड

१. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका करदाता श्री शिवशक्ति केमोप्लाष्ट प्रा.लि.ले आ.व. २०७४/०७५ को आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार उद्योग तर्फ करयोग्य आय रु.१५,४०,२३४।६९ र व्यापार तर्फ नोकसानी रु.२,२६,०५८।८१ कायम गरी मिति २०७४।०९।२९ मा ठूला करदाता कार्यालयमा आय विवरण पेश गरेको।
२. आ.व. २०७४/०७५ को लागि ठूला करदाता कार्यालयबाट श्री शिवशक्ति केमोप्लाष्ट प्रा.लि. को उक्त आ.व. को कारोबारको पूर्ण कर परीक्षण गर्ने शिलसिलामा आय विवरण र संलग्न वासलात एवं नाफा नोकसान हिसावको साथै परीक्षणको क्रममा पेश भए सम्मका कागजातको परीक्षण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ अनुसार समावेश गर्नुपर्ने रकमहरू समावेश नगरेको तथा खर्च कट्टी गर्न नपाइने खर्च दावी भएको देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको उद्योग तर्फ संशोधित करयोग्य आय रु.३१,४०,८२३।६९ र व्यापार तर्फ रु.२,२६,०५८।८१ संशोधित करयोग्य आय कायम गर्नुपर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै कारण प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र पेश गर्नु भनी मिति २०७६।०३।०९ मा सूचना जारी गरिएको।
३. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७६।०३।०९ मा विस्तृत व्यहोरा खुलाई लिखित सूचना जारी गरिएकोमा उक्त पत्र करदाताले मिति २०७६।०३।१० मा नै बुझी लिई सो को जवाफ मिति २०७६।०३।१७ पेश गरेको।
४. यसमा करदाताले लागत खर्च अन्तर्गत खर्च लेखांकन गरेको Stacking/ loading and Unloading expenses को रु.६,११,६१६।०० को विल बीजकहरू तथा भुक्तानीको प्रमाण समेत कर परीक्षणको क्रममा पेश हुन नआएकोले उक्त खर्च यस करदाताको वास्तविक

खर्च हो भनी मात्र नसकिएकोले सो खर्च लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५ बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने देखिएको लगायत उद्योग तर्फ संशोधित करयोग्य आय रु.३१,४०,८२३।६९ (अक्षरूपी एकतिस लाख चालिस हजार आठ सय तेइस र पैसा उनान्सत्तरी मात्र) र व्यापार तर्फ रु.२,२६,०५८।८१ (अक्षरूपी दुई लाख छव्विस हजार अन्ठाउन्न र पैसा एकासी मात्र) करयोग्य आय कायम हुने गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्ने ठहर्छ भनी मिति २०७६।०३।३० मा ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय पर्चा।

५. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश न्यायोचित नदेखिँदा उक्त आदेश बदर गरी न्याय पाउँ भनी करदाता शक्ति केमोप्लाष्ट लि. को तर्फबाट आन्तरिक राजस्व विभागमा मिति २०७६।५।१ मा पेश भएको निवेदन।
६. यसमा हास खर्च कट्टी तथा मर्मत सुधार खर्च कट्टी अमान्य गरिएको सम्बन्धमा निवेदकको जिकिर तथा कार्यालयबाट जारी भएको सूचना तथा सोको निर्णय व्यहोरातर्फ विश्लेषण गर्दा निवेदकले विगत आर्थिक वर्षमा कार्यालयले हास आधार परिवर्तन गरेको कारण फरक परेको हो भनी जिकिर लिएको पाइयो। उत्पादनमूलक विशेष उद्योगले आयकर ऐन, २०५८ को अनुसूची २ को दफा १ बमोजिमको हासयोग्य सम्पत्तिमा सोही अनुसूचीको दफा ३ को उपदफा (२) बमोजिम उल्लेखित हासयोग्य सम्पत्तिको लागि लागू हुने हास कट्टीको दरमा एक तिहाइले थप हास खर्च कट्टी गणना गर्ने प्रयोजनको लागि कार्यालयबाट गत आर्थिक वर्षको कर परीक्षणबाट हास आधारमा परिवर्तन भई ऐनको दफा १९ बमोजिमको हास खर्च र दफा १६ अनुसार मर्मत खर्चको सीमा समेत फरक पर्न गएकोले सो वर्गको हास खर्च तथा मर्मत सुधार खर्च तोकिए भन्दा बढी खर्च दावी गरेको हुँदा सो खर्च कट्टी दिन नमिल्ने, निवेदकले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी दफा ९६ बमोजिम कर विवरण बुझाउनुपर्ने कुरा ऐनमा स्पष्ट व्यवस्था रहेको छ। करदाताले दफा ९९ बमोजिम पेश गरेको विवरण उपर तोकिएको समयमा कार्यालयले संशोधित कर निर्धारण गर्न सक्ने व्यवस्था ऐनको दफा १०१ मा रहेको र यसरी संशोधित कर निर्धारण हुँदा थप कर दायित्व सिर्जना हुने गरी आय कायम भएको अवस्थामा करदाताले स्वयं घोषणा गरी बुझाएको कर विवरण यथार्थ नभएको हुँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२०(क) बमोजिमको शुल्क तथा व्याज समेत गणना गरी थप करयोग्य आय कायम गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय मिलेकै देखिएको हुँदा निवेदकको जिकिर पुग्न नसक्ने ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको मिति २०७६।१२।०७ मा आन्तरिक राजस्व विभागका महनिर्देशकबाट भएको निर्णय पर्चा।

७. आयकर ऐन, २०५८ को अनुसूची २ को उपदफा (३) अन्तर्गत उत्पादनमुलक उद्योगलाई थप एक तिहाई हास खर्च लिन पाउने सुविधा उपलब्ध गराएको स्वेच्छिक व्यवस्था रहेकोमा कम्पनीले सोही बमोजिम हास कट्टी गरेको हो । उक्त दफा अनुसार थप एक तिहाई हास खर्च कट्टी बाध्यात्मक नभई स्वेच्छिक रूपमा सेवा उपभोग गर्न पाउने व्यवस्थालाई बाध्यात्मक रूपमा सुविधा लिनु पर्ने भनी हास खर्च कट्टी अमान्य गर्ने गरी भएको निर्णय तथा मर्मत सुधार खर्च बढी दावी गरेको भनी मर्मत सुधार खर्च कट्टी अमान्य गर्न नमिल्ने, कम्पनीले व्यवसाय संचालन तथा आवश्यक कच्चा पदार्थको खरिदको लागि Short Term Loan लिएको हो । सो ऋण केवल व्यवसाय संचालन तथा व्यवसायका लागि चाहिने Working Capital Requirement को पूर्ति गर्नका लागि मात्र लिएको हो । वासलातमा देखाइएको Sundry Debtors वास्तविक हो र तिनीहरूसंग भएको कारोबार पनि सामान्य औद्योगिक चलनचल्ती अन्तर्गत नै भएको हो । बैंकबाट लिएको ऋणमा तिरेको ब्याज यथार्थ रहेकोमा विवाद नगरी Sundry Debtors को रकमलाई आधार लिई ब्याज खर्च कट्टी अमान्य गर्नु आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४(१) विपरीत रहेको छ । Loading & Unloading शीर्षकको खर्चको प्रमाण कर परीक्षणको समयमा पेश गरिसकेकोमा सोको प्रमाण जाँचबुझ नै नगरी एकमुष्ट खर्च कट्टी अमान्य गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको अन्तिम कर निर्धारण आदेश र सो आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको निर्णय समेत त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको करदाताको तर्फबाट मिति २०७७।०४।२२ मा यस न्यायाधिकरणमा दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र ।
८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४० को उपदफा (३) बमोजिम छलफल प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालय काठमाडौँलाई पेशीको सूचना दिइ नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने मिति २०७९।०५।१४ मा यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश ।

ठहर खण्ड

९. नियम बमोजिम पेशी सूचीमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता शिवशक्ति केमोप्लाष्ट प्रा.लि.को तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका बिद्वान अधिवक्ता श्री सिताराम अग्रवालले ठूला करदाता कार्यालय हरिहरभवन, ललितपुर पुनरावेदक करदाता शिवशक्ति केमोप्लाष्ट प्रा.लि.को आ.ब. ०७४।७५ को हकमा गरेको संशोधित कर निर्धारणको आदेश तथा सोही आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णयमा लिईएका आधार तथा कारणहरु बस्तुनिष्ठ नभएको र आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८७, दफा १९ र अनुसूची-२ बमोजिमको कानुनी प्रावधान बर्खिलाप हुने गरी भएको निर्णय बदर गरी पाँऊ भनी प्रस्तुत गर्नु भएको बहस समेत सुनियो ।

१०. प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकिल कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगीता थोकरले पुनरावेदकले आफुले लिएका दावीहरूलाई ठोस तथा बस्तुनिष्ठ प्रमाणको माध्यमबाट पुष्टि गर्न सकेको अबस्था नहुँदा प्रत्यर्थी कार्यालयहरूबाट भएको निर्णय कानूनसम्मत रहेकोले सो निर्णयलाई सदर गरी पाऊँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।
११. करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरू, दुवैतर्फबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, यसमा ठूला करदाता कार्यालयबाट करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश तथा प्रशासकीय पुनरावलोकनको क्रममा आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेको छ, छैन? करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन? भन्ने विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१२. करदाताको पहिलो पुनरावेदन जिकिर मर्मत तथा सुधार खर्च कट्टी नहुने सम्बन्धमा रहेको पाइन्छ। करदाताले ठूला करदाता कार्यालयबाट संशोधित कर निर्धारण आदेशको क्रममा बढी मर्मत खर्च रु.८,५३,७४०।- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १६ बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी लिएको आधार कानूनसम्मत नरहेको हुँदा बदर गरी पाऊँ भनी पुनरावेदन जिकिर लिएको देखिन्छ। प्रस्तुत जिकिरका विषयमा ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय व्यहोरामा करदाताले पेश गरेको विवरण बमोजिम दावी गरेको Block 'D' को बढी मर्मत खर्च अमान्य हुने भन्ने उल्लेख भएको देखिन्छ। करदाताले पुनरावेदन जिकिरमा कम्पनीले आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम हास आधार गणना गरी मर्मत खर्च दावी गरेको, हास आधार रकमको ७ प्रतिशत भन्दा बढिको मर्मत सुधार खर्च दावी नगरिएको भन्ने तर्कसम्म पेश गरेको भएतापनि सो को पुष्टि सबुद प्रमाणबाट गर्न सकेको देखिँदैन। आयकर ऐन, २०५८ को अनुसूची-२ ले स्पष्ट निर्दिष्ट गरेको एक तिहाई हास कट्टीको सुविधा नलिएको कारण हास आधार र मर्मत सम्भार खर्चमा समेत फरक परेको देखियो। आयकर ऐन, २०५८ ले स्पष्ट व्यवस्था गरेको थप एक तिहाई हास खर्च कट्टी सुविधा लिए पनि हुने नलिए पनि हुने, यो करदाताको लागि स्वेच्छिक हो भनी करदाताले लिएको तर्कसँग सहमत हुन सकिँएन। तसर्थ प्रस्तुत विवादका सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालयबाट बढी मर्मत खर्च रु.८,५३,७४०।- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १६ बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी गरेको संशोधित कर निर्धारण आदेश मिलेकै देखिन्छ।
१३. पुनरावेदक करदाताको दोस्रो पुनरावेदन जिकिर उठाउनु पर्ने Debtors नउठाएको रकमको ब्याज कट्टी अमान्य सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। करदाता कम्पनीले व्यवसायबाट आय आर्जन गर्ने प्रयोजनका लागि चाहिने कच्चा पदार्थ खरिदको लागि Short term loan लिएको हो। वासलातमा देखाएको Sundry debtors वास्तविक हो र ब्याज खर्च अमान्य गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट

औषत ११ प्रतिशतले हुने ब्याज रु १,३५,२३३।०० आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४(१) बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी भएको निर्णयमा चित्त नबुझाई प्रस्तुत पुनरावेदन जिकिर लिएको देखिन्छ। करदाताको वासलातको परीक्षण गर्दा आसामीहरूबाट आय बर्ष भरी उठाउन बाँकी रहेको रकम उठाउन कुनै पनि कानुनी प्रयास नगरिकन बैंकबाट ऋण लिई ब्याज खर्च दावी गरेको र सो ऋण बापतको ब्याज खर्च उद्योगको आय आर्जनको लागि भएको नदेखिएकोले उठ्न बाँकी रहेको रकमको औषत ब्याजदार ११ प्रतिशतले हुन आउने ब्याज रु.१,३५,२३३।०० आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४(१) बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट निर्णय भएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ मा कुनै रकम ऋण लिए वापत सो ऋण दायित्व सिर्जना भएकोमा सो रकम सोही बर्ष प्रयोग गरिएको वा सो बर्षमा प्रयोग गरिएका कुनै सम्पत्ति खरिद गर्न प्रयोग गरिएको भए सबै ब्याज रकम खर्च कट्टी पाउने व्यवस्था रहेको देखिन्छ। यसरी आयकर ऐनको दफा १४ ले निर्दिष्ट गरेको प्रावधान प्रतिकूल हुने गरी Sundry debtors बाट उठाउन बाँकी रकमको ब्याज हिसाव गरी खर्च कट्टी दावी गरेको कानूनसम्मत नहुँदा शुरु निर्णय मिलेकै देखिन आयो ।

१४. पुनरावेदक करदाताको अन्तिम पुनरावेदन जिकिर Stacking/Loading and Unloading शिर्षकको रु.६,११,६१६.००/- रकम खर्च कट्टी अमान्य गरिएको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। पुनरावेदक करदाताले शुरु ठूला करदाता कार्यालयमा मिति २०७६।०३।१७ मा पेश गरेको जवाफमा करदाताले यस सम्बन्धमा Stacking/Loading and Unloading खर्च व्यवसायसँग सम्बन्धित भएको भनी पुष्टी हुने ठोस प्रमाण, बिल,बिजक तथा भरपाई बाट देखिने कुनै पनि प्रमाण पेश गरेको पाइएन। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८१ को उपदफा (१) को खण्ड (ग) बमोजिम खर्च कट्टीलाई पुष्ट्याई गर्ने कागजात करदाताले खडा गरी राखेको हुनुपर्ने र कर परीक्षणका बखत पेश गर्न सक्नुपर्ने हुन्छ। सबुद प्रमाणबाट पुष्टि नगरी केवल मौखिक आधारमा खर्च दावी गरेकोमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५ बमोजिम खर्च कट्टी दिन मिल्ने नदेखिँदा यस शिर्षकमा दावी गरेको खर्च कट्टी अमान्य गरेको निर्णय कानून सम्मत नै देखिन आयो ।
१५. तसर्थ, माथि विवेचित आधार र कारणबाट यसमा करदाता शिवशक्ति केमोप्लाष्ट प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं.३०१३४२३४०) को आ.व. २०७४/७५ को संशोधित कर निर्धारण गरी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७६।०३।३० मा भएको निर्णय तथा सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।१२।०७ मा भएको निर्णय समेत मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ । करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन । अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल खण्ड

१. फैसलाको प्रतिलिपी सहित फैसला भएको जानकारी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालय काठमाण्डौलाई पठाईदिनु।
२. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति यस न्यायाधिकरणको सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
३. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनु।
४. प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु मिसिल ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर पठाई रेकर्ड मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

वासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

इजलास अधिकृत:- लक्ष्मी प्रसाद शर्मा

कम्प्युटर टाइप:- शान्ता खतिवडा

फैसला मिति:- २०८०।०२।२८

प्रमाणीकरण गर्ने लेखा सदस्य

फैसला प्रमाणीकरण मिति:

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम ललितपुरको छाप